

Utflykt till naturreservatet Kråksten den 27 oktober.

En något gråmulen dag samlades sex personer från föreningen för att vandra i naturreservatet Kråksten öster om Fagersta.

Skägglavar i Kråkstens NR studeras av Seppo, Einar, Lars, Lotta och Lennart. Foto: Tom Sävström

Naturreservatet är ett av de nyare i länet, bildat 2007. Det är en blandad miljö som möter besökaren, renlavstäckta hållmarker med gammal tallskog blandat med småkärr av mestadels fattig karaktär. Den branta sydslutningen ner mot landsvägen och Sundbo Dammsjön är beväxt med granskog med inslag av löv, bl a. en hel del asp. I reservatet finns ett ”vattenfall”, Brudslöjan, som anses vara länets högsta. Den lilla bäck som silar över klipporna var dock efter sommaren tämligen torrlagd och med lite god vilja kan man säga att det sipprade lite över branten. Ett vårbesök vid snösmältningen är nog ett bättre tillfälle att fotodokumentera Brudslöjan.

Framför allt lavar, mossor och svampar fångade vårt intresse då växterna i övrigt i stor utsträckning var nervissnade. Det fuktiga vädret var perfekt för beskådande av mossor och lavar. Vid klättringen uppför branten sågs alla de vanliga skogsmossorna, husmossa (*Hylocomium splendens*), väggmossa (*Pleurozium schreberi*), björnmossor (*Polytrichum*), kvastmossor (*Dicranum*), bergklomossa (*Hypnum cupressiforme*) och granvitmossa (*Sphagnum girgensohnii*). På skuggigare klippor växte sidenmossor (*Plagiothecium*) och en del mindre levermossor (*Barbilophozia* m.fl.) som dock fick förbli obestämda. Alldeles intill Brudslöjan påträffades några tuvor av tät vitmossa (*Sphagnum compactum*). Mörka mattor av rostmossa (*Marsupella*, en levermossa) växte på släta sippertytor i ”fallet”, på block även täta svartaktiga (!) mattor av gulgrön raggmossa (*Racomitrium fasciculare*).

Skogsbjörnmossa i Kråksten Foto: Lars Bsenko

På hållmarkerna studerades renlavar och renlavssläktingar. Såväl grå som gulvit renlav, fönsterlav, pigglav och flera bägar-, syl- och trattlavar (*Cladonia*-arter) kunde beskådas, en del med vackra röda apothecier. På såväl levande som döda träd sågs skägg- och tagellavar av flera arter (*Usnea*, *Alectoria*), blåslav och pukstockslav (*Hypogymnia*-arter), granlav (*Cetraria pinastri*) m.fl. Fina bålav av blodlav (*Mycoblastus sanguinarius*) med stora runda svarta apothecier som var röda invärtes växte på grenar och stammar av björk och tall.

Blodlav i Kråksten. Foto: Lars Bsenko

I reservatet finns enligt uppgift kärrpartier som är kalkpåverkade. Några riktigt rika kärr sågs inte av oss men lite indikationer på rikare miljöer fanns i en kärrsvacka där bl.a. purpurvitmossa (*Sphagnum warnstorffii*) och knoppvitmossa (*Sphagnum teres*) kunde ses. I övrigt kännetecknades mossfloran i de våtmarker vi besökte av mjuka mattor av sotvitmossa (*Sphagnum papillosum*) och praktvitmossa (*Sphagnum magellanicum*) tillsammans med tuvor av myrbjörnmossa (*Polytrichum strictum*).

Efter en välbehövlig fikapaus fortsatte vandringen på hållarna. Påskrislav (*Stereocaulon*) växte tillsammans med kartlavar (*Rhizocarpon*), färglav med släktingar (*Parmelia*) och navellavar (*Umbilicaria*) på öppnare stenytor. En stor fin tuva av signalarten blåmossa (falsk vitmossa, *Leucobryum glaucum*) påträffades. Av mossor var i övrigt tallvitmossa (*Sphagnum nemoreum*) med täta mjuka rödgröna tuvor och mattor av bergraggmossa (*Racomitrium heterostichum*) mest framträdande. Några stänglar av orkidén knärot påträffades.

Svampar såg vi också några stycken. Bland annat påträffades gullgröppa (*Pseudomerulius aureus*) på en tallåga och på hållmarkerna några enstaka frostvaxskivlingar (*Hygrophorus hypothejus*).

Efter en något knäknäckande klättring nedför branten avslutades utflykten med en kompletterad fikapaus vid Dammsjön före hemfärd. Alla verkade nöjda med dagen och att regnet uteblivit.

Einar Marklund